

שבת חזון, ותשעה באב נדחה שחל במוצאי ש"ק בצל כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע הכ"מ שנת תשנ"ב בקרית ויזניץ שבהר-נוף, ירושלים ת"ו

מוגש לקראת תשעה באב תשע"ב
אלף תתקמ"ג לחורבן בית מקדשנו ותפארתנו
שיבנה במהרה בימינו אמן

על פי רשימות הרה"ג ר' יעקב לאבין שליט"א

"שבת חזון"

בערב ש"ק לאחר חצות למד כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע במסכת מועד-קטן.

השולחן אשר לפני ה' - ליל ש"ק

בשולח"ט בליל ש"ק הורה כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע להעמיד יין לרגל היא"צ של זקנתו הרבנית הצ' **מרת הינדא** א"ח מרן הס"ק בעל **"אהבת ישראל"** זי"ע (החל ביי"ג באב, על אף הנהוג שבשבתות אלה בהן שהה מרן זי"ע בנופש, לא העמידו יין). אח"כ העמידו המשמשים בקודש, לרגל **"סעודת הודיה"** (אחר שאשתקד, בשהותו בשווייץ, אושפז כ"ק אדמו"ר זי"ע בבית הרפואה). כששמע זאת כ"ק אדמו"ר זי"ע, התהרהר קמעא והתבטא: **"מ'חאפט אפ די ברכה 'אשר יצר', ס'לויפט אזוי, אין מתבוננים בחשיבות הברכה וגודל ערכה...**" רבנו זי"ע הוסיף ושח אודות המאורע הקשה שעבר עליו, ואמר בענוותנותו: **"חשבתי אז שמעתה כבר אהיה 'ערליכער יוד', אבל ה'בעל-דבר' אינו מניח להיות ערליכער יוד, הוא אינו מבטל את הזמן. וזאת יש ללמוד ממנו, 'מאויבי תחכמני' - מהאויב עצמו עלינו ללמוד, כי הוא אינו מבטל אפילו רגע".**

כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע הורה שיזמרו את הזמר **"הילוכך"** בניגון שהיה מושר ע"י הגה"ח ר' **שמואל מרדכי שרצקי** זצ"ל. לאחר שח כ"ק אדמו"ר זי"ע: **"ר' מרדכי היה אומר, שמשב"ק הוא שואב חיות לכל השבוע. מעולם לא היה עייף בליל שב"ק, וזאת אף שהיה כבר למעלה מבן שמונים. כל עוד הלך ברגליו, לא החסיר מלבוא ל"טיש" בליל שב"ק, על אף שלא היה וויזניצער חסיד".** כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע פיזם את התנועה **"בבוקר בבוקר"**, כפי שהיה ר' מרדכי אומר בעת שזימר **"אודה לא-ל לבב חוקר" בליל ש"ק, בהפטירו: "ס'האט אין איהם געקאכט און געברענט!"** והוסיף רבנו: **"בספה"ק (עי' "אהבת שלום") איתא עה"כ 'זה האשה אשר תקריבו לה' - שכל החפץ להתקרב אל ה', עליו להיות בבחינת 'אשה לה', בחמימות, מיט א פייער. הבעל-דבר מסכים כבר שילמדו, שיתפללו, ברם בקרירות, בבחינת 'אשר קרד', אך לעבודת ה' נדרש 'א ברען'; שרגשי הלב יוצתו ביקוד אש קודש למען שמו ית'. וזה ענין קדושת השבת, כדאי' בספה"ק **"בני יששכר"**, כי שב"ת בגימ' אהבה בכל לב, אהבה בכל נפש, אהבה בכל מאד.**

ב
כך הגדיר ה"בני יששכר" את משמעותה ומהותה של שבת קדשנו, באהבת ה' ללא מצרים..."

שיחת קודש ב"צווייטען טיש"

שבת אחים

בתחילה ציטט כ"ק אדמו"ר זי"ע מדברי ה"אמרי נועם" בפרשת דברים אודות ימי בין המצרים, שיש לקשרם אל המועדים, ואודות היחוד הגדול הנפעל בשמי מרום ע"י התחזקות בני ישראל אף בימים נמוכים אלה.

ואח"כ אמר: **אאמו"ר הק' זי"ע** דרש את הכתוב בפרשתנו (דברים א, ט) **"לא אוכל לבדי שאת אתכם"**, שאת עה"כ בגימ' **שבת**, משה רבנו אמר: אינני מסוגל לשבת לבד בש"ק, אלא באסיפת מרעים יחדיו.

וי"ל עוד: **לא אוכל לבדי הר"ת** בגימ' **אני**, רומז לשכינה הק', אינני יכול לנשא ולרומם את השכינה הק' מעפרה ומגלותה כי אם ע"י אסיפת מרעים בשב"ק, מתוך שירות ותשבחות לא-ל חי, עי"ז דייקא ניתן לרומם את השכינה הק'.

עוד י"ל: **לא אוכל לבדי שאת** הס"ת בגימ' **אמת**, אינני יכול להגיע למידת האמת אם הנני יושב לבדי, כי אז לא אקבל תוכחה ומוסר מאף אחד. רק ע"י שיושבים יחדיו וכ"א מדבר אל חבירו דברי תכלית, עי"ז ניתן להגיע אל האמת.

אאמו"ר הק' זי"ע פירש את הכתוב (דברים א, כג) **"איש אחד לשבט"**, מי שיושב לבדו בשב"ק, 'קומט איהם א בייטש'. ולדרכנו נאמר - **איש** נוט' שמחה יראה אהבה, **אחד** רומז **לאחד יחיד ומיוחד**, **לשבט** בגימ' **משה**, רמז לתורה - זכרו תורת משה, ורומז לש"ק - **שבת** מכל המעשים נוט' **משה**. ע"י תורה ושב"ק זוכים לשמחה, ליראת ולהאבת ה'. תורה וקדושת השבת המה שתי תרופות יקרות **צוויי טייערע רעצעפטן**. והוסיף בצחות: תרופות אלו אין ניתן לקנותן בבית המרקחת... ועל ידן דייקא ניתן לזכות לשמחה, ליראה ולהאבה.

מעשה רב

וסיפר כ"ק אדמו"ר זי"ע: כשהיה הרה"ק **מבארניב** זצ"ל (רבי אברהם שמחה בן הרה"ק רבי משה מראזוואדוב בן הרה"ק רבי אליעזר מדז'יקוב) אצל הרה"ק **רבי דוד משה מטשארטקוב** זי"ע, שמע ממנו שני דברים בשם זקנו **המגיד הק' ממעזריטש** זי"ע.

המגיד הק' פעל פעם בתפילתו להשיג את מדריגת היראה של מלאך. בשעה שהשפיעו עליו מדריגה נעלה זו, היה המגיד שוכב במיטתו בסיבת חוליו ר"ל. מעוצם היראה, החלה המיטה להזדעזע, ליד המיטה עמדה חבית מים, והמגיד אחז בה בכדי להחזיק עצמו. אך מגודל הפחד, החלה גם החבית לרעוד עמו. ראה המגיד שלא יוכל להכיל ולסבול מדריגה גבוהה של יראה זו, ביקש שיטלוה ממנו.

אח"כ גילו למגיד, שבמדריגת יראה עילאה כזו היה **הבעש"ט הק'** שרוי כאשר היה מעשן ב"לילקע-ציבעד"!

אמר כ"ק אדמו"ר זי"ע בהתפעלות: **עדות זו שהועדה מן השמים על יראתו העילאית של הבעש"ט הק', לא הועדה על השעה הנשגבה של אמירת "מלכיות זכרונות שופרות" אלא על שעת עישון הלילקע!**

והוסיף: יראה זו רחוקה מאתנו מאוד. **צדיקים אלה כבר עברו את גבול הגדר האנושי, עד שאין ליצה"ר דריסת רגל אצלם לפתותם בפיתויו.**

עוד אמר הרה"ק מטשארטקוב בשם המגיד הק', שכידוע קיים ויכוח בין כנסת ישראל להקב"ה, הקב"ה אומר **"שובו אלי ואשובה אליכם"**, וכנסת ישראל אומרת **"השיבנו ה' אליך ונשובה"**. טען המגיד הק' לפני השי"ת: הנני מבטיחך שבני ישראל לא

ישובו מעצמם, מבלי שתאיר פניך אליהם ותגאלם בגאולה שלימה. אם כן למה לך להמתין, השיבם נא עתה אליך וישובו!
והפטיר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע: **אנו חוטרים ממקורות קדושים כאלה, ואיך נישא פנינו...**

וסיפר: הרה"ק בעל ה"תניא" זי"ע העיד, שרבו המגיד לא עשה אף תנועה באיבריו **כי אם בלתי לה' לבדו, עד שהיה יכול לייחד איזה ייחוד בעשיה זו. פעם הניע ידו לצד כלשהו, והשאירה כך ללא ניע זמן ממושך, ולא השיבה עד שהיתה לו כוונה פנימית בהשבה. וזאת למרות שהמגיד הק' היה יודע חולי ומכאוב וחולשתו היתה רבה.**

כידוע סבל המגיד מיחושים ברגלו השמאלית. שאלו את בעל ה"תניא" מה פשר הדבר, הלא ידוע שאם יש חסרון כלשהו באחד מאיבריו של אדם, אות הוא שיש בו איזה חסרון פנימי. השיב להם בעל ה"תניא", **כי המגיד הק' הוא מרכבה לדלעילא, ולכן אינו רוצה להזיז את רגלו השמאלית, כי שמאל הוא סטרא דשמאלא והוא אינו רוצה לעורר את הדינים. וזו הסיבה למיחושו.**

באחת הפעמים שהיו האחים הגאונים הק' הרבי ר' שמעלקא ובעל ה"הפלאה" אצל רבם המגיד הק' זי"ע, ביקשו לדבר עמו בתורת הנגלה, בפלפולא דאורייתא. הרצה המגיד לפנייהם מהלך בסוגיא ט' פעמים ישר והפוך, עד שהוצרכו להחזיק ראשם מגודל העמקות [והוסיף אדמו"ר זי"ע: שוו בנפשכם את עומק הדברים!], ואח"כ אמר המגיד: **"זיי האבין מיך שיר אפגעפירט", כי כמעט שהיתה לו פניה ע"י כן!...**
אכן, מה נענה אנן אבתרייהו...

נכדו של הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע נכנס פעם אל הרה"ק מרוזין זי"ע. אמר לו הרה"ק מרוזין: **"לו היה זקנך בחיים הייתי נוסע אליו, כי שתי ידיו היו כשני לוחות הברית ועשר אצבעותיו היו כעשר הדברות, וחמש מאות שנה לפני ירידתו לעולם, ירדו השפעות לעולם בזכותו.**

ואמרו צדיקים על כך, קל וחומר - ומה אם חמש מאות שנה לפני ירידת הרר"א לעולם ירדו השפעות בזכותו ומכוח קדושתו, עאכו"כ חמש מאות שנה לאחר ירידתו לעולם שישנם השפעות ממנו. והוסיף כ"ק אדמו"ר זי"ע: והרי עדיין לא עברו חמש מאות שנה מאז הסתלקותו...

נשמתו שגבה מאתנו, ואין אנו מסוגלים להכיל את עומק המושג 'הרבי ר' אלימלך', הבעל שם הקדוש'; הם עברו את גדרי האנוש!

הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע אמר, שלולא הכיר יהודי אחד שהכיר את אמו של הרבי ר' אלימלך, לא היה מאמין שהיה ילוד אשה!

אא"ז הק' הס"ק זי"ע אמר על זקנו ה"צמח צדיק" זי"ע, שהעיד על עצמו, כי מי שנתן לו זהוב, הרי השיב לו בכפליים. הוסיף על כך אא"ז הק': אני איני מסוגל לומר כך, ברם, זאת יכולני לומר, כי גם מי שנתן לי, מעולם לא הפסיד!

וביום השבת

בתפילת היום ירד כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע לפני התיבה לתפילת "שוכן עד", לרגל היא"צ של זקנתו הרבנית הינדא ע"ה (על אף שבשהותו בשנה זו בהר-נוף התפלל בחדרו הק').

כי מלאך ה' צבאות הוא

בסעודת עתיקא קדישא, נסובה השיחה אודות הרה"ק רבי אברהם המלאך, בנו של המגיד ממעזריטש זי"ע. רבנו זי"ע שאל את המשב"ק הגה"ח ר' ישראל זילברשלג ז"ל, מה טעם כונה הרה"ק רבי אברהם בן המגיד זי"ע, בשם ה"מלאך".

וסיפר הגה"ח ר' ישראל ז"ל, שידוע שכל מי שאך הביט בפניו מיד נבהל ונחרד. אביו המגיד אמר לו פעם, **שהוא לקח לעצמו דרך עבודה שאין כל בריה יכולה לעמוד בה**. חמיו של המלאך, הגה"ק רבי פייביש מקרעמניץ זי"ע בעל "משנת חכמים", הגיע פעם לבקרו, ושלח לשאול אימתי יוכל לבוא אליו. השיב המלאך שיוכל לבוא בליל שבת לאחר הקידוש. חלשה דעתו של הגה"ק מקרעמניץ על שחתנו השיב לו כך, אך מכל מקום הגיע בליל שב"ק אחר הקידוש. כשאך נכנס, נפל הרה"ק מקרעמניץ מתעלף. לאחר שעוררו אותו, שאלו המלאך: "ממה נבהלתם כל כך, משני המלאכים שראיתם [המלאכים שמלווים את האדם בליל שב"ק], מלאכים אלה היו המלאכים שליוו אתכם, שונו בנפשכם מה היה קורה אילו ראיתם את המלאכים שליוו אותי?!..." בעריכת הקידוש של ליל ש"ק, לא היה המלאך מתיר לאף אחד להיות נוכח, אף לא לבני ביתו הקרובים. פעם הפציר בו בנו הרה"ק רבי שלום שכנא שיניח לו להכנס. מכיון שהפציר בו הרבה, נתן לו רשות. לאחר הקידוש ניגש אליו אביו הקי' ונשקו על מצחו, והעיד הרר"ש כי מחמת עוצם קדושת המלאך, חש כי מצחו בוער באש! נענה כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע: פלא הוא שהיה מכונה בכינוי מלאך יותר מהצדיקים האחרים. כמו כן ישנם צדיקים שמכנים אותם הקדוש - הבעל שם הקדוש, האור החיים הקדוש, האלשיך הקדוש, ואילו על שאר צדיקים וקדושים אין אומרים כך, אף על פי שהיו קדושים. וכנראה שיש בזה ענין עילאי שבינתנו דלה מהשיגו. כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע כיבד בזימון את נכדו הרה"ג ר' ישראל ארנסטר שליט"א, בהתבטאו: **דעם מלאך'ס אייניקעל...** לפני ברכת המזון שוחח כ"ק אדמו"ר זי"ע באריכות עם הגה"ח ר' ישראל ז"ל אודות הנהגתם של המלאך ובנו הרה"ק ר' שלום. והתעניין על המשך ההנהגה עד הרה"ק מרוזין זי"ע.

לולי תורתך שעשועי

לאחר ברכת המזון, הזכיר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע את קושיית הטו"ז (או"ח סי' תקנ"ג ס"ק ב), עמש"כ הרמ"א: **"ונהגו שלא ללמוד בערב ת"ב מחצות ואילך כי אם בדברים המותרים בת"ב"**. מקשה הטו"ז: "הרבה יש לי לתמוה בזה, דאם אין איסור באכילת בשר ויין [כשחל בש"ק], ואדרבה, חובה עליו לאכול בשר בשביל כבוד שבת, למה נחמיר עליו שלא ילמוד משום אבילות, בפרט מי שיש לו שיעור שרגיל בכך בעת ההיא כו', ונראה דהלומד בשבת אחר חצות לא הפסיד שכרו, כנלע"ד". והזכיר רבנו זי"ע שאמנם המג"א חולק עליו ומסיק להחמיר הן בת"ב שחל בשבת והן בערב ת"ב שחל בשבת, דהא יכול ללמוד דברים המותרים בת"ב. אחד הנוכחים הראה לפני כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע את דברי המשנ"ב ב"ביאור הלכה" (סי' תקנ"ג). כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע עיין בפנים בתו"ד, וז"ל שם: "מה שכתב הרב מג"א להחמיר מטעם דיכול ללמוד דברים המותרים בת"ב, אומר אני שאין זה מספיק, לפי שאין אדם לומד אלא מה שלבו חפץ, ועינינו הרואות דכמה ת"ח מתרשלים בלימוד המותר ביום ת"ב, משום דצער הוא להם ללמוד במה שאינם רגילים, וגם אני בעוה"ר כאחד מהם, ולכן דעתי נוטה להתיר אפילו בחול עד סמוך לביה"ש. ואי לאו דמסתפינא מחבריא הו"א דאפילו ביום ת"ב עצמו היה לנו להקל, דבעוה"ר נתקלקלו הדורות וביום ת"ב עצמו מטיילין בשווקים ומשיחים שיחת חולין", עיי"ש, ומסיק הביה"ל שאמנם בת"ב עצמו אין להקל, אבל בערב ת"ב יש להקל. וסיים כ"ק אדמו"ר זי"ע, שבאמת מי שאינו יכול ללמוד דברים המותרים בערב ת"ב מותר לו ללמוד גם שאר לימודים. והוסיף בצחות: "אילו היה לו ליצר-הרע רק עבירות כאלה", הפטיר, "וואלט שוין גוט געוועזן..." מענין לענין הזכיר כ"ק אדמו"ר זי"ע את דברי הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל בהגהות "חכמת שלמה" על הל' ק"ש (סי' פה), שנסתפק אם מותר להרהר בו ית' בבה"כ, והביא

ה
ראיה להיתר מהא דכתבו המקובלים דתפילין דר"ת מותר לשוח בהם שיחת חולין, מכח דקדושים ביותר המה, ואין דבר טמא נתפס בהם, י"ל מכ"ש בהרהור בו ית' בבה"כ דמותר.

ועוד ראיה להיתר הביא מפלוגתא דר"י ור"ש גבי ציץ (יומא ז:), דלר"ש מרצה אפי' אינו על מצחו, ולר"י מרצה רק בעודה על מצחו. וטעמיה דר"ש דכתיב **והיה על מצחו תמיד**, ומהו תמיד, אילימא תמיד ממש, מי לא בעי מינס פורתא, מי לא בעי עייל לבה"כ, אלא לתמיד מרצה הוא דאתא. ולר"י, ההוא תמיד הוי שלא יסיח דעתו ממנו. וקשה, דהו"ל להקשות לר"ש מה יעשה בהך קרא **שויתי ה' לנגדי תמיד**, דקשה נמי מהו תמיד, מי לא בעי מינס פורתא, אבל לר"ש קשה מה יפרש בזה, ומדלא מקשי מידי, מוכח בע"כ דבמציאותו ית' מותר להיות מהרהר בו גם בבה"כ, וגם לא שייך בזה מי לא בעי מינס פורתא, דכל החלומות הוי מהרהורי דיומא, ואם מחשב בו ית' תמיד, גם בלילה רעיוניו בו ית', ע"כ.

ושח כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע: כאשר למדתי דברים אלה לראשונה נתפעלתי מעצם השאלה ששואל אם מותר, כי מכך רואים את גדלותו של הגרש"ק, **שלא הסיח דעתו ממנו ית"ש**¹.

והפטיר רבנו זי"ע: **"ס'איז אזוי פוהל גוט צו רעדין פון תלמידי הבעש"ט, צו זעהן צי וואס א ילוד אשה איז אומשטאנד צו צו קומען**. וכמ"ש הרה"ק מבעלזא, שאלמלא הכיר אחד שהכיר את אמו של הרבי ר' אלימלך זי"ע, לא היה מאמין שהיה ילוד אשה"...

עידן רעווא דרעווין

ותגזור אומר וקם לך

במשך היום למד מרן זי"ע מסכת גיטין בפרק הניזקין, בסוגיות עניני החורבן. לאחר תפילת מנחה, נטל כ"ק אדמו"ר זי"ע ידיו לסעודת רעווא דרעווין (שהיתה סעודה מפסקת, בה הגישו דגים, בשר וליפתן). מרן זי"ע ישב ביחידות בעת הסעודה. לאחר-מכן המשיך ללמוד בפרק הניזקין. לאחר מכן נכנסו אנ"ש ומרן זי"ע פתח בסדר הזמירות. "מזמור לדוד" שרו בניגונים קצרים, ולאחר תום סדר הזמירות הורה כ"ק אדמו"ר זי"ע למשב"ק הגה"ח ר' ישראל ז"ל לספר סיפורי צדיקים, באומרו שאף שלגבי לימוד התורה ישנם חילוקי דעות, אולם לספר מצדיקים ודאי שמותר [מספר הרה"ג ר' ישראל ארנסטר שליט"א, שבאחת השנים כשחל צום ת"ב במוצ"ש, הורה

¹ **הערת הרב אפרים פישל שטיין שליט"א:** בהיותי טליא בישיבתה"ק "בית ישראל ודמשק אליעזר" ויזניץ, זכיתי להיות עד למחזה נורא הוד כשכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע עסק בענין זה. וראה זה נדפס בספרי "אוצר אפרים" (פר' תצוה עמ' א, שמה), בהערה למטה מחוט הסיקרא. וגופא דעובדא הכי הוי: בשעה לילה מאוחרת ישבתי ולמדתי בביהמ"ד, כשלפתע נכנס כ"ק מרן זי"ע - ראש הישיבה בסערת נפש ופנה אל הג"ר אברהם הורוביץ זצ"ל, שישב גם הוא בביהמ"ד ולמד. הרבי אחזו בידו ואמר לו, בא ואראה לך דבר חידוש. נטלו אל בימת הקריאה והראה לו את דברי ה"חכמת שלמה" הנ"ל. הטיתי אף אני את עיני ואוזני אל הדברים הנפלאים שהריצו את אדמו"ר זי"ע מחדרו באמצע הלילה, לחלוק עם עוד מישהו את החידוש שנתגלה לו. באותה שעה, הובן אצלי בהבנה חדשה, הפסוק "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו", שדבר האהוב לא די להשאירו לעצמו, אלא שיש להשתדל להעבירו גם לאחרים.

כ"ק אדמו"ר זי"ע בתום סדר הזמירות בסעודה השלישית, לשורר את הניגון של "לכה דודי" המושר במועדי קודש, בהסבירו: **"משיח ווערט יעצט געבוירען!"**.
וסיפר הגה"ח ר' ישראל ז"ל שהרה"ק ר' אהרן - ד"ר גורדון, רופאו של המגיד ממעזריטש, נתקרב אל המגיד ע"י מעשה שהיה, פעם נסע איש נכבד סמוך למעזריטש, וחשב שמכיוון שהוא סמוך לעירו של המגיד, ייכנס לראות מה טיבו. כאשר נכנס, אמר לו המגיד **שלא הרופא ולא התרופה מרפאים איש חולה, אלא המלאך המתלווה אל הרופא הוא המרפא**. לא הבין האיש את כוונתו של המגיד, כי היה בריא אולם.
כאשר שב לביתו כעבור מספר ימים, חלה מאוד, ומצבו הורע מיום ליום, עד שהרופאים נואשו מחיו.

באותם ימים עבר דרך עירו של האיש החולה, הקיסר ופמלייתו, כשעמו רופאו האישי. מכיוון שהיה האיש אדם מכובד, הסכים הקיסר שרופאו יבוא לבדוק את החולה. הסכים הקיסר. כשהגיע הרופא הגדול, התאספו בבית החולה אנשים רבים. נכנס הרופא, ראה את החולה, ואמר לנוכחים מה הנכם עומדים כאן, הרי כבר אין ניתן להועיל לו מאומה? ביקש הרופא לצאת, אבל מרוב הדחק לא היה יכול. בין כה וכה הביט שוב בפני החולה, והנה הבחין שפניו העלו אודם ויש השתנות לטובה במצבו. מיד רשם לו תרופה ושלח שליח להביאה מבית המרקחת. עד שהשליח שב, הבחין הרופא שמצבו של החולה הוטב עוד יותר, והתרופה הזאת תהא חריפה מדי. ישב וכתב מרשם לתרופה אחרת ושלח שליח אחר. עד ששב השליח השני, הבחין שהמצב הוטב עוד יותר, והתרופה השניה תהא גם היא חריפה מדי. שלח לקנות תרופה שלישית, וכך היה פעמים נוספות, עד שכבר התבייש לרשום תרופות, כי חשש שמא יחשבו הנוכחים שאין הוא מבין ברפואה.

ישב הרופא ע"י החולה, עד שאט אט נתחזק וישב על המיטה. כעת ביקש החולה מאתו לבל ילך, אלא יחכה עוד, וסיפר לו שהיה אצל המגיד הק' ממעזריטש, אשר אמר לו שיחד עם הרופא היותר גדול הולך המלאך רפאל, על כן ביקשו להשאר עמו, כי עצם ישיבתו בצוותא חדא עמו תועיל לו.

רופא גדול זה, היה הד"ר גורדון, שהיה יהודי שנתרחק ממקור מחצבתו בצוק העיתים, ומיד לאחר מכן נסע לראות מיהו האיש הקדוש שאמר כדברים האלה, ולאחר שראה את המגיד, שב בתשובה שלמה ונעשה רופאו של המגיד הק'.

אח"כ סיפר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, שפעם באו להזכיר אצל זקנו מרן הס"ק זי"ע את בתו של המשב"ק הרה"ח ר' **בנציון שכטר** ז"ל (אשת הרה"ח ר' שלמה זלמן שכטר ז"ל מחיפה, חמותו של הרה"ח ר' פסח שלומוביץ הי"ו). היא היתה אשה צעירה, אם לארבעה ילדים, ומצבה החמיר מאד כאשר הקשתה ללדת, עד שהרופא אמר שהמצב אבוד ואין כבר מה לעשות. בני המשפחה, שהיו מהמקורבים ביותר - משפחתו של הגבאי הרה"ח ר' **גבריאל יוסף שכטר** ז"ל - הגיעו לביתו של הס"ק והקימו צעקות ובכיות, 'קולות וברקים'. "כאשר יצא ר' בן-ציון, שאלתיו, מה אמר הרבי? וסיפר לי שהרבי נעמד ממקומו, ואמר: **מה אעשה שמחזיקים אותי לשקרן?** [שכן לפני כן כבר הבטיח רפואה וישועה]. ואחז בדיקנא קדישא דיליה ואמר: **'די בארד האט אין איהר לעבין קיין ליגנט נישט געזאגט'**, ואכן האשה נושעה, עברה את ימי השואה, עלתה ארצה וזכתה כאן לאריכות ימים מופלגת".

עוד סיפר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע: "פעם נכנס אל אא"ז הק' יהודי, שלא נמנה על חסידי ויזניץ, להזכיר את בנו שהיה במצב מסוכן מחמת דלקת חמורה בתוספתן ("אפנדיציטיס"). הרופאים ציוו לנתחו בדחיפות, באומרם שבאם לאו נשקפת ח"ו סכנה גדולה לחייו. אא"ז הק' חיוה את דעתו הק': **'לדעתי צריך להמתין עד למחרת ולא לנתח'**."

חזר הלה אל הרופא עם חוות-דעת הס"ק שלא לנתח, אולם הרופא צווח וזעק, הרי מוכרחים לנתח תיכף ומיד, כי באם לא תתפשט המחלה והחולה יהא בסכנה נוראה!

ז
כשחזר הלה אל אא"ז הק' ובפיו דברי הרופא, נענה לו אא"ז הק', "הרי באת לשאול בעצתי, ובכן זוהי חוות דעתי - להמתין עד למחר ולא לנתח". ואכן כך היה, החולה הבריא וחי עד ימי המלחמה.

לעיתים רחוקות היה אא"ז כותב **קמיעות** לחולים ולזקוקים לישועה. בקמיע היה כותב את שם החולה ואת שמו הק', ובשעת כתיבת הקמיע היה מזיע כולו. עובדה הוה שפעם ביקש לכתוב קמיע לחולה מסוכן, וראו ממש שהקולמוס אינו רוצה לכתוב. אח"כ נודע, שבאותה שעה היה כבר לאחר מעשה...

אא"ז ציווה פעם לאחד החסידים שהיה חלוש בגופו, שיטעום קימעא לפני התפילה. כשראה אא"ז הק' שהלה מהסס בדבר, התבטא אליו: "ממה אתה מפחד - מ'שם'?" (והראה באצבעו הק' כלפי שמיא), **וכי 'שם' אין לי דעה?**..."

מתשובותיו של אא"ז זי"ע ניתן היה להבין כבר את העתיד להיות. אהבתי לעמוד על ידו בעת קריאת הקוויטלעך ולראות את הנעשה. פעם כאשר היה אא"ז הק' בלינת לילה בקאסוב, נכנסו יהודים רבים 'זיך געזעגענען'. והנה נכנס אברך אחד מקיטוב, וסיפר שזה שלושה ימים שזוג' מקשה לילד, והרופאים אינם יודעים מה לעשות. אמר לו אא"ז בביטול: "עָה, אל תדאג, **הנני מקוה שעד שובך לביתך תמצא כבר שהכל בא על מקומו בשלום**".

לאחר-מכן באה אשה אחת והזכירה את בנה שהוא בן שש שנים ואינו שומע ר"ל. שאל אותה: "און רעדן, רעדט ער יא?" השיבה שהוא אף אינו מדבר. השיב: "איי וויי, איי וויי, השי"ת יעזור שתהיה לו רפואה שלימה". מובן שראו בחוש את ההבדל בין שני התשובות. כשביררתי אח"כ, שמעתי שכשהגיע האברך לביתו מצא כבר שזוג' ילדה למז"ט.

בעל האכסניה ניגש אלי אז, לאחר ששמע את תשובתו של לאותו אברך, ושאלני בהתרגשות: "האם הבנת את תשובתו של הרבי?" גם הוא התפעל מההבטחה המפורשת שהבטיח לו זקני הק' שהכל יהא עצהיו"ט.

היה זה ממש כפי שמספרים חז"ל בברכות (ה, ה) על רבי חנינא בן דוסא, שהיה אומר זה חי וזה מת, והסביר שאם שגורה תפילתו בפיו יודע שהוא מקובל וכו'.

אולם הוסיף כ"ק אדמו"ר זי"ע, אם היה זקני הק' מתייחס ברצינות לתשובת הרופאים, כבר היה זה סימן לא טוב. פעם כשהזכירו לפניו חולה אחד, אמר: "אויב דער דוקטור הייסט אפערירן, דארף מען פאלגען!" ואמנם עוד באותו יום, עד זמן מנחה, כבר היה לאחר מעשה.

עוד סיפר מרן זי"ע על כח ראייתו של הסב"ק: הרה"ח ר' **מרדכי הס** ז"ל היה מחשובי החסידים אצל זקני הק'. פעם לא חש בטוב, ושלח מברק שיזכירוהו אצל הרבי. כשקיבל את מברק התשובה, הבין מתוך הדברים שהמצב אינו כשורה, ואמר לבני ביתו: **מהתשובה הנני רואה כבר מה הולך להיות...** אחת היא בקשתי, שמיד לאחר יציאת הנשמה יזכירוני אצל הרבי, **'זאל ער וויסען וואס ס'טוהט זיך מיט מיר'...**

ר' מרדכי הס היה מהמקורבים, מהחסידים היחידים שנסעו מבוקובינא עם אא"ז מרחק רב עד לרחמיסטריווקא, להשתתף בשמחת נישואי **כ"ק אדמו"ר הק' זי"ע**. אא"ז נהנה מאוד מכך שהיו עמו כמה **"היימישע מענטשן"**.

לפני ה'פערצענער קריגי' [מלחמת העולם הראשונה שפרצה בשנת 1914 למניינם], היו הרבה חסידי ויזניץ בבוקובינא, והיו אלה חסידים נעלים ויקרים, איידעלע סחורה, אך בסערות המלחמה פשתה המספחת שם, הנוער הלך והתדרדר, היו מזלזלים במי שהלך ללמוד בישיבה וכינוהו 'א ישיבה לאשיקעל'. סיפר לי אחד מיוצאי בוקובינא אלו צרות עשו לו בביתו כאשר הלך ללמוד בישיבה, כולם שאלוהו: מה יהיה אתך? מהיכן תהיה לך פרנסה? למה לא תלך לאוניברסיטה שבלייפציג להשתלם במקצוע כלשהו?

סוף דבר, שמשאר הבנים לא היה לאותו אב מאומה, רק 'צרות יגון ואנחה' - ותו לא...

אח"כ סיפר המשב"ק הגה"ח ר' ישראל ז"ל, שאחד מצדיקי **בית לעכאוויטש** ישב פעם עם אנ"ש בת"ב שחל בשבת, מתוך שמחה והתעלות. כאשר הבחין שהזמן עבר והלילה ירד, אמר בצחות: אין הכי נמי, **תשעה באב הוא אכן 'יום המיוחס', ברם שבת-קודש הוא 'מיוחס' יותר ממנו, ותשעה באב יוכל להמתין...**

נהנה מרן זי"ע מעובדה זו וחזר על הדברים: "שבת איז מער א מיוחס פון תשעה באב! השבת אינה מוותרת על כבודה לאף אחד, רק ליום הכיפורים, אבל חוץ מזה לא. רק בשבת מצינו שכשעושים בה מלאכה חייבים מיתת ביי"ד, משא"כ ביו"ט חייבים רק מלקות, וביום הכיפורים רק כרת.

והנה פורקי העול, להוותנו - רק ביוה"כ אינם נוסעים, ואילו בשבת הם נוסעים, והרי חילול שבת חמור יותר!! הרי רק מי שמחלל שבת, או מי שעובד עבודה זרה - יינו יין-נסך, אבל בשאר עבירות לא מצינו כן. כל המחלל שבת יצא מכלל ישראל, נעבעך, ולכן יינו יין-נסך כמו נכרי רח"ל. דא עקא שהם אינם יודעים את כל זאת...

כ"ק אדמו"ר זי"ע בירך ברכת המזון במנין לפני זמן מוצש"ק [אף שהיה מדובר לפני כן שבמוצאי ש"ק ילביש רבנו את הגרביים השחורות, אך במוצאי ש"ק אמר "ס'ועט שוין זיין גוט אזוי", ונשאר עם הלבנות. ברם, מספר הרה"ח ר' **צבי פייביש מילר** הי"ו, שבמשך כל השנים שלפני כן, כשחל ת"ב במוצאי שבת, לבש מרן זי"ע במוצש"ק גרביים שחורות, ואף שאמרו לרבנו שכ"ק מרן ה"אמרי חיים" זי"ע היה נשאר לעת כזאת עם הגרביים הלבנות, עכ"ז לבש מרן זי"ע את השחורות. **וכן נהג מרן אדמו"ר שליט"א במוצאי ש"ק תשעה באב תשס"ה**. עוד מספר א' מאנ"ש, ששנה אחת עם כניסת ת"ב, הבחין שמרן זי"ע ביקש לחלוץ לו את הנעל הימנית תחילה (אף שע"פ הלכה יש לחלוץ תמיד את השמאלית תחילה משום כבודה של הימנית). לאחר חיפוש מצא הלה מקור לדבר, כי היות וחליצת נעליים זו מצוה היא, יש להקדים את הימנית].

צום תשעה באב

עד תפילת ערבית עיין רבנו זי"ע בספרי סיפורי צדיקים. בתפילת ערבית ירד לפני התיבה לרגל היא"צ של זקנתו הנ"ל ושל דודתו **הרבנית העניא** ע"ה הי"ד, בת מרן הס"ק זי"ע.

לאחר קדיש, לפני קריאת מגילת איכה הביאו נרות, וכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בירך "בורא מאורי האש". אח"כ ישב מרן זי"ע בביהמ"ד על כורסא נמוכה, המשב"ק הגה"ח ר' ישראל ז"ל היה הש"ץ, ואמר "איכה" בקול רם ובבכי. בסיום הקינות כשעלה רבנו לחדרו, עיין בספרי סיפורי צדיקים.

*

בתפילת יום תשעה באב, בסיום אמירת הקינות, הורה רבנו זי"ע לומר את **הקינות על השואה הנוראה** שפקדה את עמנו בדור האחרון, קינות שנתקנו ע"י גדולי ישראל. לאחר התפילה, כשעלה רבנו לחדרו שבקומה השניה, הודיע המשב"ק על זמן תפילת מנחה שתהיה בשעה 6.30. נענה רבנו זי"ע: "מתי יבוא משיח, לפני שש וחצי או לאחר-מכן!! ובלב נשבר התאונן על הצרות הגדולות הפוקדות את עם ישראל בעבר ובהווה, ואמר בל"ק: **כמה צרות כבר עברנו, הנה רק הדור שלנו לבד כמה צרות כבר עבר!! ואילו בדורות הקודמים - עשרה הרוגי מלכות, ועוד; משיח מעג שוין קומען...**

במשך היום למד מרן זי"ע במס' מועד קטן, ובסיפורי צדיקים. מיד לאחר תפילת ערבית יצא כ"ק אדמו"ר זי"ע לקדש את הלבנה, ולאחר שירת "טובים מאורות", איחל לכל הקהל ברכת "א גוטין חודש". מרן זי"ע אמר את ה"הבדלה" מ"סברי מרנן" (ללא הפסוקים שלפניהם).

*

תפילתנו ועתירתנו, שיהפוך ה' לנו את הימים הללו לששון ולשמחה, לישועה ולנחמה, ויבנה לנו את בית הבחירה, ומלכנו בראשנו נזר ועטרה, במהרה בימינו אמן.